

IBDIS | We know
books
KALIANE BRADLEY

Ministerul Timpului

Traducere din limba engleză
BOGDAN PERDIVARĂ

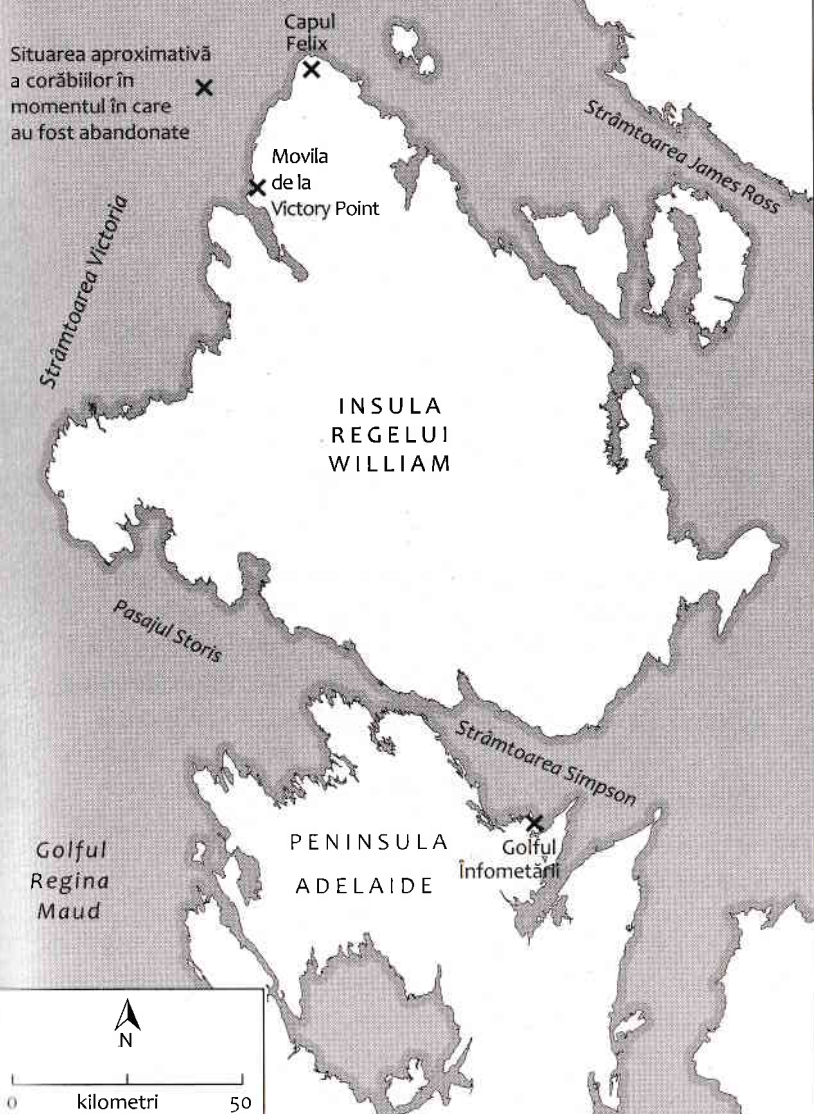
LITERA
București

FINALUL EXPEDIȚIEI

We know
books

Puncte-cheie de reper în ultimul an al
expediției pierdute în Arctica a lui Franklin

Situarea aproximativă
a corăbiilor în
momentul în care
au fost abandonate

I

Poate că de data asta are să moară.

Descoperă că lucrul nu-l îngrijorează. Poate fiindcă îi e atât de frig, simte că mintea îi scapă, ca a unui bețivan, din frâu. Când sosesc gândurile, sunt translucide, meduze înotând libere. În vreme ce vântul arctic îi mursecă mâinile și picioarele, gândurile îi plescăie în craniu. Ele vor îngheța ultimele.

Știe că e treaz, deși n-o mai simte. Gheața de dinaintea lui saltă și se retrage, așa că probabil se deplasează înainte. Are o armă petrecută peste spinare, povara e în același timp neînsemnată și sisifică.

E binedispus. Dacă buzele nu i-ar fi dincolo de hotarul senzației, ar fluiera.

Aude, departe, salve de tun. Trei la rând, ca un strănut. Vasul semnalizează.

CAPITOLUL UNU

Intervievatoarea mi-a spus numele, întrerupându-mi șirul gândurilor. Eu nu-mi rostesc numele, nici măcar în cap. Ea îl pronunțase corect, cum nu fac oamenii de obicei.

– Mă numesc Adela, a zis. Un petic îi acoperea un ochi, iar părul blond îi era de aceeași nuanță și textură ca fânul. Sunt directoarea adjunctă.

– A cui...?

– Ia loc.

Era a șasea serie de interviuri. Candidam pentru un post în cadrul organizației. Poziția fusese marcată cu „Necesită verificare de securitate“ deoarece ar fi picat prost să ștampilezi cu Strict Secret foi cu grile salariale. Nu mi se acordase niciodată respectivul nivel de acces, așadar nu voia nimeni să-mi spună în ce consta de fapt treaba. Și se oferea aproape de trei ori leafa mea de acum, așa că îmi gustam cu bucurie ignoranța. Trebuse să mă prezint cu note curate și înmiresmate la primul ajutor, la salvagardarea persoanelor vulnerabile și la testul de cunoștințe despre viața în Regatul Unit ca să ajung atât de departe. Știam că voi lucra îndeaproape cu unu sau mai mulți refugiați marcați ca persoane

de prim interes și cu nevoi aparte, dar nu știam de unde fugiseră. Presupusesem că ar fi vorba despre niște transfugi importanți din Rusia sau China.

Adela, adjuncta a Dumnezeu știe ce, și-a petrecut pe după lobul urechii o șuviță blondă, cu un crăntănit audibil.

– Mama dumitale a fost refugiată, așa-i? a zis, ceea ce e un fel dement de a începe un interviu de angajare.

– Da, doamnă.

– Cambodgia.

– Da, doamnă.

Întrebările îmi mai fuseseră puse de vreo două ori pe parcursul procesului de interviu. De obicei le formulau într-o cadență crescândă, așteptându-se să-i corectez, fiindcă nimeni nu-i din Cambodgia. „Nu *aduci* a cambodgiană“, îmi zisese unul dintre clovniiăștia inițiali, după care se făcuse roșu ca racul fiindcă interviul era înregistrat pentru monitorizarea personalului și necesități de instruire. Se alesese atunci cu un avertisment. O aud des, și ceea ce vor oamenii să zică e: „Arăți ca una dintre nuanțele de alb mai de la coada listei – poate a spanioloaică – și mai arăți ca și cum n-ai târî după tine un genocid“, ceea ce este bine, fiindcă asemenea lucruri îi fac pe oameni să nu se simtă în largul lor.

Nu a urmat nici o referire la genocid. („Mai ai încă familie acolo?“ – *buze strânse înțelegător*. „Te duci pe la ei vreodată?“ – *zâmbet compătimitor*. „Frumoasă țară mi s-a părut“ – *întunecându-se de lacrimi* – „când am fost“ – *vizibile pe pleoapa de jos* – „și ce prietenoși erau cu toții...“) Adela doar a înclinat aprobator din cap. M-am întrebat dacă va recurge la opțiunea a patra, mai rară, declarând țara jechoasă.

–Nu și-ar spune niciodată refugiată, sau măcar fostă refugiată, am adăugat. Mi s-a părut cam ciudat să-i tot aud pe unii și pe alții zicând așa.

–E puțin probabil ca aceia cu care vei lucra să folosească termenul. Preferăm „expat“. Ca să răspund la întrebarea ta, sunt directoare adjunctă pentru Expatriere.

–Și sunt expatriați din...

–Istorie.

–Pardon?

Adela a strâns din umeri.

–Stăpânim călătoria în timp, a spus, cum ar fi descris altcineva mașina de cafea. Bun-venit în Minister.

*

Oricine s-a uitat vreodată la un film cu călătorii în timp, a citit vreo carte cu călătorii în timp ori s-a pierdut, într-un mijloc de transport public întârziat, în considerații asupra conceptului de călătorie în timp va ști că în momentul în care începi să te gândești la fizica lui ai călcat în rahat. Cum funcționează? Cum e *posibil* să funcționeze? Există simultan la începutul și la sfârșitul acestei relatări, care e și ea un fel de călătorie în timp, și sunt aici ca să-ți spun: nu-ți face griji. Tot ce trebuie să știi e că în viitorul apropiat guvernul britanic a dezvoltat modalități de a călători prin timp, fără să fi apucat totuși să le aplice în practică.

Pentru a evita haosul inerent schimbării cursului istoriei – dacă „istoria“ s-ar considera o narațiune coerentă și cronologic singulară, altă mizerie –, s-a căzut de acord că va fi necesar să fie extrase persoane din teatre de război istorice, dezastre naturale și epidemii. Acești expatriați în secolul al douăzeci și unulea ar fi decedat oricum în propria linie temporală. Scoaterea lor din trecut nu ar fi trebuit să aibă impact asupra viitorului.

Nimeni nu avea idee ce poate face călătoria prin timp unui corp uman. Așa că al doilea motiv pentru care devenise important culesul unor indivizi care ar fi murit altminteri în timpul lor era că se putea foarte bine să moară într-al nostru, ca peștii de apă adâncă scoși pe plajă. Poate că sistemul nervos uman nu reușește să îndure mai mult de o epocă. Dacă se alegeau cu echivalentul temporal al bolii de decompresie și se făceau băltoace gelatinoase, cenușiu cu roz, într-un laborator de-al Ministerului, măcar nu era vorba, statistic vorbind, despre omucidere.

Presupunând că „expații“ supraviețuiau, asta însemna că sunt persoane, un nivel de complicație suplimentar. Când ai de-a face cu refugiați, îndeosebi în masă, e mai bine să nu te gândești la ei ca la niște persoane. Dă hârțogăria peste cap. Dar indiferent de asta, când expații erau priviți din perspectiva drepturilor omului, întruneau criteriile Departamentului de Migrație pentru solicitanții de azil. Ar fi fost insuficient, din perspectivă etică, să iei în considerare exclusiv efectele fiziologice ale călătoriei în timp. Ca să știm dacă se pot cu adevărat adapta la viitor, era necesar ca expații să trăiască în el, monitorizați de un însoțitor cu normă întreagă, adică, a ieșit la iveală, tocmai postul pentru care trecusem cu succes interviul. Ne numeau punți, cel mai probabil fiindcă termenul „asistent“ se găsea sub nivelul nostru de salarizare.

Din secolul al nouăsprezecelea, limba bătuse ceva drum. „Simțitor“ a însemnat „rezonabil“ cândva. „Gay“ a avut odată sensul de „voios“. „Azil de lunatici“ și „azil politic“ folosesc același „azil“, în sensul de bază: spațiu inviolabil de refugiu și siguranță.

Ni s-a spus că îi aducem pe expați la loc sigur. Am refuzat să vedem sângele și părul de pe dușumeaua casei de nebuni.

*

Eram încântată de obținerea slujbei. Mă plafonasem unde eram, în departamentul lingvistic al Ministerului Apărării. Lucram ca traducătoare-consultantă specializată pe Asia de Sud-Est, mai exact, Cambodgia. Cu toate că mama ne vorbise în khmeră acasă, nu o absorbisem în anii mei formatori. Mă întorsesem la moștenirea mea ca o străină.

Îmi plăceau însărcinările lingvistice, însă năzuiisem să mă fac agent operativ, iar după ce picasem de două ori examenele îmi cam pierdusem direcția în carieră. Nu asta voiau pentru mine părinții mei. Când eram de-o șchioapă abia, mama își făcuse cunoscute ambițiile. Voia să mă vadă prim-ministru. În calitate de prim-ministru, urma să „fac ceva“ în privința politicii externe britanice și totodată să-mi duc părinții pe la supeuri fițoase, guvernamentale. Și să am șofer. (Mama, când conducea, o făcea fără tragere de inimă; un șofer de limuzină era de dorit.) Îmi vârâse însă în cap, din păcate, și consecințele karmice ale bârfitului și mințitului – al patrulea precept budist este aici lipsit de ambiguitate –, așa încât, la opt ani, cariera mea politică luase sfârșit înainte să înceapă.

Soră-mea mai mică se pricepe mult mai bine să disimuleze. Eu am fost sânguincioasă cu limba, ea a fost evazivă, bătaioasă. De aceea m-am făcut traducătoare, iar ea a ajuns scriitoare – sau a încercat să se facă scriitoare și a ajuns redactor de carte. Sunt plătită considerabil mai mult decât ea și părinții mei înțeleg cu ce mă ocup, aș spune așadar că respectiva karmă a lucrat în

avantajul meu. Soră-mea ar zice ceva de genul: du-te-n-pulă. Dar știi că ar spune-o, probabil, prietenește.

*

Chiar în ziua în care ar fi trebuit să ne întâlnim cu expații, încă ne ciondăneam pe tema cuvântului „expat“.

– Dacă sunt refugiați, a zis Simellia, una dintre celelalte punți, atunci ar trebui să le spunem refugiați. Că nu se mută într-o cabană de vacanță din Provence.

– Nu e musai ca ei înșiși să se considere refugiați, a zis directoarea adjunctă Adela.

– Pe ei i-a întrebat cineva?

– Se văd victime ale răpirii, în mare parte. O mie nouă sute șaisprezece se crede în spatele liniilor inamice. O mie șase sute șazeci și cinci se consideră moartă.

– Și ne sunt dați în grijă azi?

– Echipa de la Reabilitare crede că aclimatizarea le va fi afectată negativ dacă mai sunt ținuti prea mult în saloane de spital.

Purtam această dispută – ori mai degrabă Simellia și Adela o purtau – într-una dintre încăperile interminabile ale Ministerului: de culoarea pietrișului, cu becuri încorporate în tavan, modulară într-un fel care sugera că deschiderea unei uși ar duce într-un alt spațiu identic, apoi în încă unul și încă unul. Asemenea săli sunt concepute pentru a încuraja birocrăția.

Asta, se presupunea, ar fi trebuit să fie ultima dintre sesiunile directe de instruire ale celor cinci punți: Simellia, Ralph, Ivan, Ed și cu mine. Trecuserăm cu toții printr-un interviu în șase părți care ne frecase zdravăn ridichile. „Ești, ai fost vreodată condamnată sau implicată în vreun fel într-o activitate care ți-ar putea submina statutul de securitate?” Apoi nouă luni

de pregătire. Nesfârșite ședințe de lucru și verificări de antecedente. Construirea unor poziții de ochii lumii în vechile noastre departamente (Apărare, Diplomatie, Interne). Acum eram aici, într-o cameră în care electricitatea se auzea în becuri, pe cale să facem istorie.

– Nu credeți, a zis Simellia, că să-i aruncăm așa în lume când ei se cred în viața de apoi sau pe Frontul de Vest le-ar putea afecta adaptarea? Întreb atât în calitate de psiholog, cât și ca persoană cu un nivel normal de empatie.

Adela a dat din umeri.

– Posibil. Însă țara asta nu a mai acceptat până acum expatriați din istorie. S-ar putea să moară de mutații genetice în mai puțin de un an.

– Să ne așteptăm la așa ceva? am întrebat, alarmată.

– Nu știm la ce să ne așteptăm. De aceea vi s-a dat postul.

*

Încăperea pe care o pregătise Ministerul pentru transfer avea un aer de ceremonie străveche: lambriuri de lemn, picturi în ulei, tavan înalt. Îți fura ochiul ceva mai mult decât camerele modulare. Cred că cineva din administrație cu înclinații dramatice aranjase mișcarea. Cu stilul ei și felul aparte în care aplatizau ferestrele lumina soarelui, camera rămăsese probabil neschimbată din secolul al nouăsprezecelea. Supervizorul meu, Quentin, era deja acolo. Arăta irascibil, cum se manifestă la unele persoane surescitarea.

Doi agenți l-au introdus pe expat pe ușa de la celălalt capăt al încăperii înainte să mă obișnuiesc cu ideea că vine.

Era palid, tras la față. Îi scurtaseră într-atât părul, încât îi îndreptaseră buclele crețe. A întors capul să se

uite prin sală și am văzut din profil un nas impozant, ca o floare de seră, izbucnindu-i din plină față. Era izbitor de atrăgător și izbitor de mare. Avea genul acela de splendoare a unei trăsături manifestate în exces care îi dădea un aer hiper-real.

S-a îndreptat rigid de șale și a aruncat o privire către instructorul meu. Ceva legat de mine îl făcuse să se uite și să-și ferească apoi ochii.

Am înaintat un pas, făcându-l să-și mute căutătura.

– Domnule comandor Gore?

– Da.

– Sunt puntea dumitale.

*

Graham Gore (comandor, MR; aprox. 1809 – aprox. 1847) se afla de cinci săptămâni în secolul douăzeci și unu, însă, la fel ca expații ceilalți, nu fusese lucid, din zilele cu pricina, decât vreo câteva. Procesului de extracție îi urmaseră două săptămâni de spitalizare. Doi expați muriseră din cauza lui, lăsându-ne cu doar cinci. El fusese tratat de pneumonie, degerături grave, scorbut în primele stadii și două degete de la picior rupte pe când hoinărise în neștire. Avea și niște julituri, de la un pistol cu electroșocuri – împușcase doi membri ai echipei venite să-l expatrieze, așa că al treilea fusese nevoit să deschidă focul.

Încercase de trei ori să fugă din salonul Ministerului și trebuise sedat. După ce încetase să se împotrivescă, trecuse printr-o orientare elementară cu psihologi și specialiști în perioada victoriană. Pentru a ușura procesul de integrare, expaților li se dăduseră doar informații imediate, concrete. Ajunsese pe mâna mea cu noțiuni de bază despre rețeaua electrică, motorul cu ardere internă și sistemul de canalizare. Nu știa de războaiele

mondiale sau de Războiul Rece, de eliberarea sexuală a anilor '60 ori de războiul antiterorist. Începuseră să-i spună câte ceva despre dezagregarea Imperiului Britanic și nu mersese deloc grozav.

Ministerul aranjase ca o mașină să ne ducă până la casă. Știa, în teorie, ce-i cu automobilele, dar se afla pentru prima oară în habitaclul unuia. S-a uitat lung pe geam, palid la față din pricina uluirii, am presupus.

– Dacă ai ceva de întrebat, am zis, te rog să întrebi fără grijă. Îmi dau seama că sunt multe de absorbit.

– Descopăr cu încântare că, până și în viitor, englezii nu și-au pierdut arta minimizării ironice, a zis fără să mă privească.

Avea o aluniță pe gât, aproape de lobul urechii. Singurul dagherotip existent cu el îl înfățișa după moda anilor 1840, cu eșarfă strânsă sub bărbie. M-am holbat la aluniță.

– Asta e Londra? a întrebat în cele din urmă.

– Da.

– Câți oameni trăiesc acum aici?

– Aproape nouă milioane.

S-a lăsat pe banchetă și a închis ochii.

– E-un număr mult prea mare ca să fie real, a murmurat. Voi uita că mi-ai spus.

*

Locuința furnizată de Minister era o casă de cărămidă roșie din perioada victoriană târzie, concepută inițial pentru muncitorii locali. Gore, dacă ar fi apucat să trăiască până spre optzeci de ani, le-ar fi văzut construite. Însă avea treizeci și șapte și nu avusese experiența crinolinelor, nu avea habar de *Poveste despre două orașe* și nici de emanciparea claselor muncitoare.

S-a dat jos din mașină și s-a uitat în lungul și în latul străzii cu expresia trudită a unuia care a străbătut un continent întreg în voiaj și încă nu și-a găsit hotelul. Am sărit și eu afară, în urma lui. Am încercat să văd ce-ar fi putut el să vadă. Urma să mă chestioneze despre mașinile parcate pe stradă, poate, ori să întrebe ceva despre lămpile stradale.

– Ai chei? a spus într-un târziu. Sau ușile se deschid acum cu parole magice?

– Nu, am...

– Sesam, deschide-te, a rostit cavernos către cutia poștală.

I-am spus, odată intrați, că pun de ceai. A replicat că i-ar plăcea, cu voia mea, să se uite la casă. A dat un tur grăbit. Cu călcătură apăsată, de parcă s-ar fi așteptat să i se opună rezistență. Când a revenit în bucătăria-su-fragerie și s-a sprijinit de canatul ușii, am încremenit în chip dureros. Era trac, dar și șocul acestei prezențe imposibile, tot mai aproape. Cu cât se afla acolo mai mult – și tot continua să se afle –, cu atât mai acut simțeam că îmi croiesc drum cu ghionturi afară din propriul corp. Mi se întâmpla ceva ce altera narațiunea, un lucru pe care îl percepeam de jur împrejur, și încercam să mă văd din afara mea ca să pun noimă în poveste. Am spânzurat un pliculeț de ceai peste buza unei căni.

– Urmează să... coabităm? a zis.

– Da. Orice expat are o punte pentru un an. Suntem aici ca să vă ajutăm să vă racordați la noua voastră viață.

Și-a încrucișat brațele peste piept și m-a măsurat. Avea ochi căprui, cu vinișoare de un verde slab și gene dese. Erau pe cât de scăpărători, pe atât de necomunicativi.

– Ești nemăritată? a întrebat.

– Da. Nu e chiar lipsit de respectabilitate, în secolul de față. Când vei fi considerat în stare să intri în comunitate, în afara Ministerului sau stând de vorbă cu oricine nu este implicat în proiect, ar trebui să spui că îți sunt colegă de casă.

– Colegă? a repetat, părând să nu creadă o iotă. Ce implică acest cuvânt?

– Că suntem două persoane neimplicate într-un parteneriat care împart costurile chiriei unei case fără a avea o relație amoroasă.

A părut ușurat.

– Oricum ar fi obiceiul locului, nu sunt sigur că aranjamentul este unul cuviincios. Dar dacă ați permis să locuiască nouă milioane de inși aici, poate că este o necesitate.

– Îhâm. Lângă cotul dumatăle este un cufăr alb cu mâner. E un răcitor – îi mai spunem și frigider. Ești bun să deschizi ușa și să scoți laptele, te rog?

A deschis frigiderul și a rămas holbat.

– O cutie cu gheață, a spus cu interes.

– Cam așa. Alimentată de electricitate. Parcă electricitatea ți-a fost explicată...

– Da. Sunt conștient, totodată, că pământul se rotește în jurul soarelui. Ca să îți scutesc ceva timp.

A deschis un sertar.

– Morcovii încă există, deci. Și varza. Laptele cum să-l recunosc? Îmi vei spune, nădăjduiesc, că încă folosiți lapte de la vaci.

– Așa-i. Sticlă mică, raftul de sus, capac albastru.

Și-a încârligat un deget pe mâner și mi-a adus-o.

– Are liber fata în casă?

– N-avem fată în casă. Nici bucătăreasă. Facem mai tot singuri.

– Aa, a îngăimat, alb la față.